Inbreng bij wilde dieren en gezelschapsdieren gerelateerde aanbevelingen rapport 'Zoönosen in het vizier'

Versie 7 maart 2022 respons Collectief Praktiserende Dierenartsen (CPD) 16 maart 2022

Toelichting vermelding: 'publiek en privaat' bestaat voor de CPD inbreng onderscheidenlijk uit Publieke Domein (PD), Private Activiteit (PA) en Publiek-Private Samenwerking (PPS).

Aanbeveling uit 'Zoönosen in het vizier'	**Inbreng Collectief Praktiserende Dierenartsen**
Versterk vanuit een One Health benadering de gezondheid van dieren en het milieu en de algemene gezondheidstoestand van mensen (aansluitend bij de missies in het binnen het thema Gezondheid en Zorg van het missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid). **Kernaanbeveling**	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> - Internationaal staat One Health hoog op de agenda o.a. bij de WHO [1], FAO [2], OIE [3] en FVE [4]. - PD: De EU coördineert One Health in de jaarlijkse zoönose rapportages EFSA/ECDC [5] en de aanpak in het One Health Joint Program[6] met onder andere als onderdeel ontwikkeling van Continuing Professional Development[7]. - PD: stelselverantwoordelijken regelgeving en beleid VWS/LNV met nationaal wettelijk gereguleerde structuur voor aanpak bij (opduikende) zoönosen inclusief jaarlijkse rapportage in Staat van Zoönosen[8] en met betrekking tot onderdeel risico's antimicrobiële resistentie (AMR) ontwikkeling, selectie en spreiding de jaarlijkse MARAN rapportage ten behoeve van de EU inclusief periodieke verslaglegging aan de Tweede Kamer. - PPS: Nederlandse spin-offs van internationale One Health agenda zijn o.a. Netherlands One Health Network [9] en One Health PACT [10]. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> - CPD maakt onderdeel uit van VWS BOA-Z.

[1] https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/one-health
[2] https://www.fao.org/one-health/en
[3] https://www.oie.int/en/what-we-do/global-initiatives/one-health/
[4] https://fve.org/publications/the-role-of-veterinarians-in-advancing-one-health-a-global-public-good/
[5] https://www.ecdc.europa.eu/en/all-topics-z/food-and-waterborne-diseases-and-zoonoses/surveillance-and-disease-data/eu-one-health
[6] https://onehealthejp.eu
[7] https://onehealthejp.eu/continuing-professional-development-module/
[8] https://www.rivm.nl/zoonosen
[9] https://ncoh.nl
[10] https://www.onehealthpact.org

	- CPD levert inbreng bij One Health gerelateerde ontwerpen en de implementatie van beleid, programma's, wetgeving en eventueel beleidsondersteunend onderzoek die betrekking hebben op de directe relatie praktiserende dierenarts – klant – dier vanuit de (inter-) nationale context. - Wat betreft AMR-beleid is het initiatiefnemer het Nederlandse beleid in de Europese context te plaatsen en onafhankelijk onder te brengen.
Werk internationaal aan het terugdringen en beter reguleren van het transport van levende (wilde) dieren en aan het uitbannen van markten met levende dieren. **Kernaanbeveling**	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> Primair PD: stelselverantwoordelijken regelgeving en beleid LNV met uitvoering door NVWA import derde landen dieren en producten [11] in EU verband met TRACES en communicatie over lijst aangifteplichtige dierziekten [12]. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> CPD informeert waar de overheid het noodzakelijk acht leden en of publiek via het openbare deel van de website over ontwikkelingen.
Stel een lijst vast van alle diersoorten die als gezelschapsdieren gehouden mogen worden (positieflijst), rekening houdend met het zoönoserisico. **Kernaanbeveling**	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> Primair PD: stelselverantwoordelijken regelgeving en beleid VWS/LNV. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> Algemeen advies: stel de lijst op in de internationale context.
Ontwikkel samen met internationale organisaties een positieflijst van diersoorten die internationaal getransporteerd mogen worden, rekening houdend met het zoönoserisico en andere aspecten zoals dierenwelzijn en uitstervende diersoorten. **Kernaanbeveling**	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> Primair PD: stelselverantwoordelijken regelgeving en beleid VWS/LNV <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> Algemeen advies: stel de lijst op in de internationale context.
Realiseer systematische en zo volledig mogelijke monitoring van wilde dieren in Nederland (met	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> - Primair PD: stelselverantwoordelijken regelgeving en beleid VWS/LNV

[11] https://www.nvwa.nl/onderwerpen/import-van-dieren-en-producten-van-dierlijke-oorsprong
[12] https://www.nvwa.nl/onderwerpen/dierziekten/lijst-aangifteplichtige-dierziekten

name ook vogels en knaagdieren) om zo compleet mogelijk zicht te hebben op hun populaties en de (zoönotische) ziektekiemen waarmee zij besmet zijn. Voer altijd gericht onderzoek uit bij signalen die duiden op een toenemende kans op zoönosen. **Kernaanbeveling**	- Nederlandse zoönosestructuur met RIVM , GD, WBVR, NVWA / GGD GHOR Nederland en Dutch Wildlife Health Centre [13]. - Maandelijks zoönose overleg met binnenlandse én buitenlandse signalen en Vetinf@ct berichtenservice voor dierenartsen. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> - Algemeen advies: zorg voor uniforme communicatie om (eventuele) eigen interpretaties tussen organisaties te voorkomen. - CPD informeert waar de overheid het noodzakelijk acht leden en of publiek via het openbare deel van de website over ontwikkelingen.
Stimuleer het internationale onderzoek naar populaties van wilde dieren en de ziektekiemen die zij bij zich dragen. **Kernaanbeveling**	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> - Primair PD: stelselverantwoordelijken beleid VWS/LNV stimuleren onderzoek via o.a. ZonMW - PPS: onderzoeksnetwerken en consortia o.a. Netherlands One Health Network, One Health PACT, Dutch Wildlife Health Centre. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> Geen rechtstreekse rol voor belangenbehartiging praktiserende dierenartsen.
Controleer zowel gastheren als (grote aantallen) vectoren op een breed spectrum aan mogelijke ziekteverwekkers en integreer deze surveillance activiteiten door verbeterde samenwerking tussen de diverse betrokken organisaties.	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> Primair PD: stelselverantwoordelijken beleid VWS/LNV in samenwerking met RIVM, WBVR, FD. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> CPD informeert waar de overheid het noodzakelijk acht leden en of publiek via het openbare deel van de website over ontwikkelingen.
Screen alle gezelschapsdieren die van buiten en sommige landen binnen de EU worden geïmporteerd op relevante zoönotische ziekteverwekkers	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> Primair PD: stelselverantwoordelijken beleid VWS/LNV en uitvoering NVWA import derde landen dieren en producten in EU verband met TRACES en communicatie over lijst aangifteplichtige dierziekten. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u>

[13] https://www.rivm.nl/zoonosen/signaleren-van-zoonosen

	- Inbreng leveren bij het ontwerp en de implementatie van beleid, programma's en eventueel beleidsondersteunend onderzoek die betrekking hebben op de directe relatie praktiserende dierenarts – klant – dier vanuit de (inter-) nationale context. - CPD informeert waar de overheid het noodzakelijk acht leden en of publiek via het openbare deel van de website over ontwikkelingen. - Inbreng leveren op heldere afbakening van officiële taken, delegatie van officiële taken en zelfregulering [14] vanuit inzet op duidelijkheid, eenvoud en bestendigheid [15] de verantwoordelijkheid op de juiste plaats en voor de praktijk pragmatische en praktische aanpak en uitvoering.
Monitor steekproefsgewijs hoe vaak zoönotische ziekteverwekkers (zoals SARS-CoV-2 en influenza) voorkomen bij (zwerf)katten, honden, paarden en andere veelvoorkomende gezelschapsdieren.	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> Primair PD: stelselverantwoordelijken beleid VWS/LNV in samenwerking met RIVM, WBVR, FD en GD. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> - Inbreng leveren bij het ontwerp en de implementatie van beleid, programma's en eventueel beleidsondersteunend onderzoek die betrekking hebben op de directe relatie praktiserende dierenarts – klant – dier vanuit de (inter-) nationale context. - CPD informeert waar de overheid het noodzakelijk acht leden en of publiek via het openbare deel van de website over ontwikkelingen. - Inbreng leveren op heldere afbakening van officiële taken, delegatie van officiële taken en zelfregulering met inzet op duidelijkheid, eenvoud en bestendigheid met verantwoordelijkheid op de juiste plaats.
Versterk de (internationale) kennis op het gebied van infectieziekten bij wilde dieren en hun transmissie in ecologische netwerken (al dan niet met betrokkenheid van vectoren).	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> Primair PD: stelselverantwoordelijken beleid VWS/LNV en uitvoering bijvoorbeeld bij Dutch Wildlife Health Centre. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> Geen rechtstreekse rol voor belangenbehartiging praktiserende dierenartsen.

[14] https://www.kcbr.nl/beleid-en-regelgeving-ontwikkelen/aanwijzingen-voor-de-regelgeving/hoofdstuk-2-algemene-onderwerpen-van-regelgeving/ss-21-uitgangspunten-voor-het-gebruik-van-regelgeving-als-instrument/aanwijzing-25-zelfregulering

[15] https://www.kcbr.nl/beleid-en-regelgeving-ontwikkelen/aanwijzingen-voor-de-regelgeving/hoofdstuk-2-algemene-onderwerpen-van-regelgeving/ss-21-uitgangspunten-voor-het-gebruik-van-regelgeving-als-instrument/aanwijzing-26-duidelijkheid-eenvoud-en-bestendigheid

Geef kinderen de gelegenheid om meer te leren over dieren en hun verzorging, met aandacht voor infectieziekten en gezondheid.	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> Primair PD: stelselverantwoordelijken beleid VWS/LNV/OCenW <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> Faciliterende rol bij communicatie naar leden.
Versterk kennis en bewustzijn van zoönoserisico's (zoönosegeletterdheid) bij (dieren)artsen en individuele houders en bij communities van mensen die bepaalde diersoorten houden.	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> - Primair PD: stelselverantwoordelijken beleid VWS/LNV/OC&W - PPS: One Health staat hoog op de agenda niet alleen wat betreft zoönotische pathogenen als ook m.b.t. onderdeel risico's antimicrobiële resistentie met Diergeneesmiddelenautoriteit SDa monitoring van niet bij wet aangewezen diersoorten en programma's zoals VASAP [16]. - PPS / PA: LICG[17]. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> - Faciliterende rol bij communicatie naar leden. - CPD accreditatie van nascholing en stimuleren van Continuing Professional Development.
Versterk de rol van de (eerstelijns) dierenarts bij de preventie en detectie van zoönosen	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> - Primair PD: stelselverantwoordelijken beleid en uitvoering VWS/LNV lopende traject door LNV geïnitieerde onderzoek over 'rol en positie dierenarts' uitgevoerd door Berenschot. - PPS: Nederlandse zoönosestructuur met RIVM , GD, WBVR, NVWA / GGD GHOR Nederland en Dutch Wildlife Health Centre [18]. - PPS: Maandelijks zoönose overleg met binnenlandse én buitenlandse signalen en Vetinf@ct berichtenservice voor dierenartsen. - PPS en PA: One Health vormt een vast onderdeel van de veterinaire opleiding en krijgt zowel in de studie als daar omheen de volle aandacht wat onder andere tot uiting komt in de Studievereniging Hygieia die in 2005 is opgericht en waarin in samenwerking One Health outbreak-management games zijn ontwikkelt waarvoor studenten en organisaties uit de humane gezondheidszorg worden betrokken bij PPS crisis aanpak van (dreigende) zoönosen. Dit past in een crisisbenadering voor het strategisch niveau. In diverse regio's functioneren One Health overleg organen die zich richten op het delen van kennis en periodiek

[16] https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/geneesmiddelen/programmas/project-detail/antibiotica-resistentie-abr/verspreiding-antimicrobial-stewardship-and-pets-vasap-project/
[17] https://www.licg.nl
[18] https://www.rivm.nl/zoonosen/signaleren-van-zoonosen

	nascholingsbijeenkomsten organiseren (voorbeelden jaarlijks Nationaal Symposium Zoönosen, regionale bijeenkomsten zoals Zoobiotics). <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> - Algemeen advies: er lopen diverse trajecten met een gefragmenteerde uitvoering zowel intern bij en tussen ministeries en uitvoeringsinstanties: zorg voor integrale aanpak en beleid gericht op draagvlak bij stakeholders vanuit duidelijkheid, eenvoud en bestendigheid. - Inbreng leveren op heldere afbakening van officiële taken, delegatie van officiële taken en zelfregulering met uniforme communicatie vanuit één overheidsloket. - Faciliterende rol bij communicatie naar leden. - CPD accreditatie van nascholing en stimuleren van Continuing Professional Development.
Zorg dat binnen Nederland voldoende capaciteit bestaat om de internationale handel in (exotische) dieren te controleren en verhandelde dieren te onderzoeken op bekende en onbekende ziektekiemen.	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> Primair PD: stelselverantwoordelijken beleid LNV en uitvoering NVWA. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> - Geen rechtstreekse rol voor belangenbehartiging praktiserende dierenartsen. - Inbreng leveren op heldere afbakening van delegatie van officiële taken bijvoorbeeld bij inschakelen practici bij nemen van monsters met inzet op duidelijkheid, eenvoud en bestendigheid van uitvoering en uniforme communicatie vanuit één overheidsloket.
Zorg dat binnen Nederland voldoende capaciteit bestaat om illegale dierenhandel op te sporen en aan te pakken en werk ook in internationaal verband samen aan het handhaven van regels en het terugdringen van illegale handel in dieren.	<u>Wat er al gebeurt op deze aanbeveling (publiek en privaat):</u> Primair PD: stelselverantwoordelijken beleid LNV en uitvoering NVWA. <u>Rol die je als stakeholder zelf wil nemen bij invulling van deze aanbeveling:</u> - Geen rechtstreekse rol voor belangenbehartiging praktiserende dierenartsen. - Inbreng leveren op heldere afbakening van delegatie van officiële taken bijvoorbeeld bij inschakelen practici bij nemen van monsters met inzet op duidelijkheid, eenvoud en bestendigheid van uitvoering en uniforme communicatie vanuit één overheidsloket.